

روز جهانی قدس در جمهوری آذربایجان

سرویس آذربایجان / خبرگزاری آران
 حسن گلی – کارشناس مسائل قفقاز

ماه پرهیز کاری آرام آرام به سرانجام می رسد تا آخرین آدینه آن رخ نماید، آدینه ای که به نماد عزت خواهی آزادگان عالم تبدیل شده است، آدینه ای که در آن مسلمانان عالم با تمام وجود ظلم ستیزی خود را به نمایش می گذارند و همراهی خود با مردم رانده شده از خانه و کاشانه را فریاد می زنند، روز جهانی قدس فرا می رسد تا یکبار دیگر نام و یاد ابر مرد تاریخ معاصر جهان بر سر زبانها بیافتد .

نامگذاری آخرین جمعه ماه رمضان تحت عنوان روز جهانی قدس از بدیع ترین و ماندگارترین اقدامات حضرت امام خمینی(ره) است که باعث گردیده نه تنها مساله غصب قبله اول مسلمانان بلکه فراتر از آن بحث اشغالگری با نفرت عمومی مردم دنیا مواجه گردد. ضمن اینکه امروزه این نامگذاری به بزرگترین مانع فراروی صهیونیستها برای تحریف تاریخ فلسطین به منظور مشروعیت بخشی به موجودیت نامشروع خود تبدیل شده است .

روز جهانی قدس در کنار دو نتیجه ارزشمند فوق واجد آثار دیگری نیز هست که از جمله آنها می توان به زنده نگه داشتن نور امید در دل مردم مظلوم فلسطین و تجلی وحدت و اراده مسلمانان در یک روز خاص اشاره نمود؛ ضمن اینکه این روز به ابزاری برای سنجش میزان همراهی دولتهای مسلمان با مردم مسلمان خود و نیز میزان پایبندی آنها به شعارهای پر طمطراقی همچون دموکراسی و... تبدیل گشته است.

هرساله که روز قدس نزدیک می شود شور و شوق و صف ناشدنی مسلمانان و حتی برخی غیر مسلمانان را فرا می گیرد ولی همه مسلمانان در شرایط یکسانی این روز را سپری نمی کنند. حدود یک و نیم میلیارد مسلمان را از حیث آزادی عمل جهت برگزاری مراسم روز جهانی قدس می توان به چهار گروه تقسیم نمود.

الف) مسلمانان کشورهای اسلامی که با همراهی کامل دولت خود خشم و نفرت خویش را از رژیم صهیونیستی ابراز می دارند.
 ب) مسلمانان کشورهای اسلامی که بدون حمایت دولت خود مراسم روز جهانی قدس را برگزار می نمایند.
 ج) مسلمانان کشورهای اسلامی که جهت بزرگداشت روز جهانی قدس با مخالفت، ارباب و عکس العمل منفی و شدید دولت خود مواجه هستند.
 د) مسلمانان کشورهای غیراسلامی که در اقلیت هستند.

بر اساس تقسیم بندی فوق، ایران از معدود کشورهایی است که مردم آن با حمایت و پشتیبانی کامل دولت خود، خشم و انزجار خویش را از وحشیگری رژیم صهیونیستی ابراز می دارند که این موضوع نشانی از همدلی مردم و حکومت در ایران اسلامی می باشد؛ مسلمانان برخی کشورهای عربی را می توان در ردیف کشورهای گروه دوم قرار داد و چنانچه بخواهیم برای مسلمانان گروه سوم یعنی مسلمانانی که جهت بزرگداشت روز جهانی قدس با مخالفت، ارباب و عکس العمل شدید دولت خود مواجه هستند، مصداقی تعیین نمائیم می توان به دومین کشور شیعی دنیا «جمهوری آذربایجان» اشاره نمود.

جمهوری آذربایجان که امسال هیجدهمین سال استقلال خود پس از فرو پاشی اتحاد جماهیر شوروی را پشت سر می گذارد از جمله مناطقی است که یکصد و هشتاد و یک سال قبل از این در نتیجه دو عهدنامه تحمیلی گلستان و ترکمان چای از ایران منتزع و به امپراطوری روس تزار واگذار گردید تا اینکه در سال 1918 حزب مساوات بنا به دلایل مختلف از جمله تحریک دولت عثمانی در سرزمینی که تا آن روز و در مقاطع مختلف تاریخی با عناوینی مانند آلبانیا، اران و.. نامیده می شد دولت آذربایجان را بنیان نهاد که البته بیش از دو سال به طول نینجامید و پس از آن تا فرو پاشی اتحاد جماهیر شوروی، کمونیستها مقدرات این جمهوری را در دست گرفتند و در حال حاضر نیز جمهوری آذربایجان با جمعیتی بیش از هشت میلیون نفر که 95 درصد آن را مسلمانان (و حدود هشتاد درصد آن را شیعیان) تشکیل می دهند تحت حکومتی لائیک ادامه حیات می هد.

گرچه مردم جمهوری آذربایجان پس از جدایی از ایران تحت شدید ترین فشارها، شکنجه ها، تبعیدها، اعدامها و محرومیتهای بوده اند تا از فرهنگ و هویت تاریخی خود (فرهنگ و هویت ایرانی و اسلامی) دست بردارند اما این مردم توانسته است نه تمام بلکه بخشهایی از هویت راستین خود را حفظ نماید که بزرگداشت مناسبتهای دینی و ملی توسط آنان یکی از نشانه های صدق ادعای فوق می باشد. روز جهانی قدس از جمله مناسبتهایی است که مردم جمهوری آذربایجان بر خلاف خواست حکومت و با وجود برخی خطرات مانند دستگیری، شکنجه و... در مسیر بزرگداشت آن گام بر می دارند. نخست بهتر است مبانی و دلایل بزرگداشت روز جهانی قدس توسط مردم جمهوری آذربایجان مورد اشاره قرار گیرد:

[1]

الف) مردم مسلمان جمهوری آذربایجان همانگونه که در ایجاد و تکامل فرهنگ و هویت اصیل ایرانی – اسلامی نقش داشته اند، امروزه نیز میراث دار بخشهایی از فرهنگ فوق می باشد . تلاش مردم آذربایجان برای بزرگداشت روز جهانی قدس در حقیقت تلاش آنان برای احیاء هر چه بیشتر فرهنگ ایرانی – اسلامی است چراکه آنان روز قدس را یادگار همیشه جاوید بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران می دانند و در حقیقت روز قدس در بین مردم مسلمان آذربایجان علاوه بر اینکه روز اعلام انزجار از رژیم صهیونیستی است روز تجدید اعلام علاقه مندی مردم آذربایجان به امام خمینی می باشد.

ب) مردم مسلمان جمهوری آذربایجان که پس از استقلال در مسیر احیاء ارزشهای اسلامی قرار گرفته اند همچون سایر مسلمانان جهان این حدیث شریف پیامبر (ص) را که می فرماید: «هر کس صداییاری خواهی مسلمانانی را بشنود و پاسخ ندهد مسلمان نیست» با گوش جان شنیده اند ؛ لذا تلاش می نمایند با بزرگداشت روز قدس علاوه بر اینکه به تکلیف دینی خود عمل می کنند خود را جزئی از عالم اسلام معرفی نمایند.

ج) شاید در حال حاضر مردم جمهوری آذربایجان بیش از سایر مسلمانان ؛ غم و اندوه مردم مظلوم فلسطین را احساس نمایند چرا که غم آوارگی بر شانه های بیش از یک میلیون آذری سنگینی می نماید. در حال حاضر از هر هشت نفر آذری یک نفر از خانه و کاشانه خود آواره شده است، بیش از بیست درصد خاک آذربایجان در اشغال دشمن است، لذا مردم مسلمان جمهوری آذربایجان می کوشند با بزرگداشت روز قدس ضمن اعلام همدری با مردم مظلوم فلسطین لزوم آزادی قره باغ و سایر مناطق اشغالی خود را نیز مورد تاکید قرار دهند.

د) رژیم صهیونیستی از جمله بازیگران منطقه ای فعال در خصوص مسائل آذربایجان است که علیرغم ظاهر سازبها نقش منفی در مسائل این کشور به ویژه استمرار اشغال قره باغ داشته است . دولتمردان جمهوری آذربایجان که با هدف برخورداری از حمایت لابی صهیونیسم در باز پس گیری مناطق اشغالی مبادرت به برقراری و تثبیت روابط با این رژیم نموده اند تا کنون هیچ گونه کمکی در این خصوص دریافت نکرده اند ولی در مقابل رژیم صهیونیستی توانسته است با امنیتی نمودن فضای آذربایجان و به طرق گوناگون مانند تاسیس بنیادهای خیریه و... در اقتصاد و سیاست جمهوری آذربایجان نفوذ نماید. امروزه مردم جمهوری آذربایجان از وضعیت فوق و نیز از اینکه شاهد تاملین بخش عمده ای از انرژی مورد نیاز اسرائیل از طریق آذربایجان هستند سخت ناراضی می باشند و لذا خواهان اعلام ناراضیتی خود از هر طریق ممکن هستند که عکس العمل شدید مردم در برابر خبر افتتاح پارک دوستی اسرائیل در آذربایجان طی سال 1387 و نیز اعتراض گسترده به سفر اخیر رئیس جمهور اسرائیل به آذربایجان در همین راستا قابل ارزیابی است . لذا بزرگداشت روز جهانی قدس توسط مردم آذربایجان در حقیقت اعتراض آنان به سیاستهای این رژیم در قبال کشورشان نیز می باشد.

جمهوری آذربایجان طی سالهای گذشته در روز جهانی قدس شرایط ویژه ای را تجربه نموده است. از یک سو عموم مردم به ویژه گروههای اسلامی و برخی احزاب و دسته جات سیاسی بنا به دلایل پیش گفته و از طرق مختلف مانند صدور بیانیه، برگزاری کنفرانس ضد صهیونیستی، برگزاری تجمع در مساجد وامامزاده ها، راهپیمایی و... سعی در اعلام انزجار از رژیم صهیونیستی داشته است و از سوی دیگر دولت باکو که تحت فشار سیاسی و امنیتی اسرائیل قرار دارد تلاش نموده از هر گونه اقدام ضد صهیونیستی ممانعت نماید که این موضوع معمولاً به درگیری مابین مردم و نیروهای امنیتی و در نهایت بازداشت تعداد زیادی از مردم انجامیده است.

بزرگداشت روز جهانی قدس در جمهوری آذربایجان پس از شکست اسرائیل از حزب ا... لبنان در سال 1385 شکل جدی تری به خود گرفته که این حالت پس از جنایات رژیم صهیونیستی در نوار غزه و در نهایت با پیروزی مردم فلسطین در جنگ 22 روزه تقویت گردیده است. در حال حاضر با نگاه اجمالی به اوضاع جمهوری آذربایجان می توان چنین استنباط نمود که روز جهانی قدس امسال در شرایط متفاوتی نسبت به سالهای گذشته برگزار خواهد گردید اولاً سفر اخیر رئیس جمهور منفور اسرائیل به آذربایجان و سرکوب اعتراضات مردمی توسط پلیس و نیروهای امنیتی این کشور که تحت نظر مامورین موساد فعالیت می نمودند موجب رنجش شدید مردم به ویژه گروههای اسلامی آذربایجان شده است، ثانیاً سیاست مسجد ستیزی دولتمردان آذربایجان که از چندی قبل آغاز گردیده و تا کنون به تخریب و تعطیلی چندین مسجد از جمله مسجد حضرت محمد(ص)، مسجد شهدا، مسجد اهل بیت، مسجد شهرستان یولاخ و... منجر گردیده خشم مردم و گروههای اسلامی را به آتش زیر خاکستر تبدیل نموده که در حال سر بر آوردن می باشد؛ تظاهرات روز سه شنبه (10 شهریور) تعداد زیادی از مردم باکو در اعتراض به تلاش دولت جهت تخریب مسجد «فاطمه زهرا» واقع در اراضی بخش سوراخانی باکو نشانی از این موضوع می باشد. در تظاهرات فوق که در مقابل شهرداری باکو برگزار گردید، دینداران پوسترهای حاوی شعارهای «اگر مسجد تخریب شود، خون ریخته خواهد شد»، «اگر مسجد تخریب شود، زندان پر از محبوسین خواهد شد» در دست داشتند و شعارهای «الله اکبر» سر می دادند [2]. علاوه بر این چندی قبل مسئولین گروهها و احزاب اسلامی، بیرلیک، فضیلت، سبزهها، سازمان آزادی قره باغ، گروه صافی معنوی، گروه دنیای معنوی، سازمان به سوی توسعه آذربایجان و... طی نامه ای اعتراض خود را به روند مسجد ستیزی در جمهوری آذربایجان اعلام نمودند. ضمن اینکه حاج ایلقار ابراهیم اوغلو، رئیس مرکز دفاع از اعتقادات دینی و آزادی های وجدان، ضمن نامه ای به حاجی الله شکور پاشازاده رییس اداره مسلمانان قفقاز نگرانی شدید خود و مردم جمهوری آذربایجان از ادامه روند تخریب مساجد را به او گوشزد نمود و رییس اداره مسلمانان قفقاز نیز با بیان اینکه از جمعیت مسجد حضرت فاطمه زهرا نیز نامه ای در خصوص نگرانی از تخریب مسجد فوق دریافت نموده اعلام نمود من خطبه نماز جمعه خود را بطور کامل وقف این موضوع کردم و نگرانی دینداران برای من قابل درک می باشد [3].

در هر حال دو موضوع پیش گفته انگیزه و اراده مردم و گروههای اسلامی برای برگزاری با شکوه مراسم روز جهانی قدس را بیش از پیش افزایش داده است و مردم آذربایجان در حال حاضر خود را برای بزرگداشت این روز آماده می کنند. البته دولت آذربایجان نیز که پس از سفر اخیر پرز به این کشور سیاستهای ضد دینی خود را تشدید نموده است- که تغییر قانون آزادی اعتقادات دینی به منظور ایجاد محدودیت بیش از پیش برای ترویج آموزه های اسلامی و شیعی از جمله آنهاست – با احساس خطر از فراگیر شدن احساسات دینی و ضد صهیونیستی مردم، تدابیر پیشگیرانه ای وضع نموده است که احضار مسئولین گروههای اسلامی و اعلام ممنوعیت هر گونه تجمع در روز قدس به آنها از جمله تدابیر فوق می باشد، ضمن اینکه نیروهای امنیتی آذربایجان در حال آماده باش هستند و سفارت اسرائیل در آذربایجان تحت تدابیر شدید امنیتی قرار گرفته است.

سخن آخر:

به نظر می رسد مردم و گروههای اسلامی جمهوری آذربایجان در ادامه حرکت خود که از چندین سال قبل شروع گردیده امسال با توجه به تشدید سیاستهای ضد دینی دولت خود گسترده تر از سالهای قبل در راستای بزرگداشت روز جهانی قدس اقدام نمایند و البته دولت آذربایجان نیز در عمل به ماموریت ابلاغی از سوی رژیم صهیونیستی شدید تر از گذشته در صدد ایجاد مانع برای برگزاری مراسم روز جهانی قدس در آذربایجان می باشد. نکاتی که در پایان این نوشته نیابستی مکتوم بماند اینکه دولتمردان آذربایجان بهتر است بدانند: الف) ایجاد مانع در برابر خواست مردم مسلمان و شیعه آذربایجان تنها به تعمیق بی اعتمادی مردم نسبت به دولت خواهد انجامید. ب) جلوگیری از بزرگداشت روز جهانی قدس در آذربایجان و احضار و دستگیری فعالان گروههای دینی، ادعای رنگ باخته وجود دموکراسی در آذربایجان را بیش از پیش کمرنگ خواهد نمود.

ج) دلبستگی به حمایت رژیم اشغالگر اسرائیل - که طی سالهای اخیر ضعف خود را در مقابل دو جنبش مردمی حماس و حزب ا... نشان داده است – به منظور آزاد سازی قره باغ و سایر مناطق اشغالی - رویایی است که هیچ گاه تعبیر نخواهد شد و تنها راه آزادی قره باغ تجدید نظر در سیاستهای جاری و تقویت آموزه های دینی مردم و ارتش آذربایجان می باشد تا در سایه غیرت دینی بیست درصد خاک جمهوری آذربایجان از اشغال خارج گردد.

1- این دلایل جمع بندی اظهارات تعدادی از مردم جمهوری آذربایجان طی گفتگو با نگارنده در ارتباط با موضوع فوق می باشد.

- روزنامه اکسپرس چاپ باکو مورخه 288/6/11 [2]

- روزنامه ینی مساوات چاپ باکو 88/06/17 [3]